PRZEGL EPIDEMIOL 2004;58:165–9

Maria Waloch

TASIEMCZYCE W 2002 ROKU

Słowa kluczowe: tasiemczyce, epidemiologia, Polska, rok 2002
Key words: cestode infections, epidemiology, Poland, 2002

Występowanie tasiemczyc u ludzi w Polsce w 2002 r. oceniano na podstawie danych uzyskanych z kart selekcyjnych zakładanych w stacjach sanitarno-epidemiologicznych oraz wywiadów epidemiologicznych dotyczących bąblowicy i wągrzycy, jako niezbędnego źródła informacji epidemiologicznych i pomocy przy kontroli obowiązkowego leczenia tasiemczyc.

Ze względu na różnice dotyczące lokalizacji tasiemców w organizmie żywiciela i różnice w epidemiologii zarażeń, występowanie tasiemczyc jelitowych i tkankowych zostanie omówione oddzielnie.

Dane uzyskane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi na terenie Polski w 2002 roku zarejestrowano 264 przypadki inwazji tasiemców jelitowych; zapadalność wynosiła 0,69 na 100 000 mieszkańców. Dane te porównane z danymi z roku 2001 wskazują, że liczba zachorowań na tasiemczyce zmniejszyła się o 6,8%.

Rozpowszechnienie tasiemczyc jelitowych u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 2002 r., w zależności od środowiska i płci, przedstawia tabela I. Najwyższe współczynniki zapadalności zarejestrowano w województwach: kujawsko-pomorskim (1,81), pomorskim (1,79), podlaskim (1,57) i łódzkim (1,15); niską w śląskim (0,32) i małopolskim (0,37); najniższą w lubelskim (0,09).

Zachorowania na tasiemczyce jelitowe w 2002 r. częściej obserwowano u osób pochodzących ze środowiska miejskiego (186 przypadków, 70,45%) niż u osób ze środowiska wiejskiego (78 przyp., 29,55%). Inwazje tasiemców częściej występowały u mężczyzn (143 przyp., 54,17%) niż u kobiet (121 przyp., 45,83%).

Występowanie tasiemczyc jelitowych u ludzi w Polsce w 2002 r. w zależności od wieku chorych przedstawia tabela II. Stwierdzono, że tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce najczęściej występowały u osób w wieku 40–49 lat (56 przypadków, 21,21%). Osoby w wieku 30–39 lat oraz 50–59 lat (50 przypadków, 18,94%) stanowiły drugą co do liczebności grupę chorych na tasiemczyce. Odsetek inwazji wzrastał wraz z wiekiem: od 1,89 % w grupie wieku 0–9 lat, do 17,80% w grupie 20–29 lat, a następnie malał do 3,79% powyżej 70-go roku życia.

Badaniami laboratoryjnymi potwierdzono 252 przypadki tasiemczyc jelitowych, tj. 95,45% ogółu zgłoszonych przypadków. Wśród wszystkich rozpoznanych tasiemczyc jelitowych (tab. III) dominowały przypadki wywołane przez *Taenia saginata* (193 przypadki, tj. 76,58% przypadków potwierdzonych badaniami laboratoryjnymi; zapadalność 0,50 na 100 000 mieszkańców). Inwazje *T. solium* stwierdzono u 3 chorych (1,19%, wykrytych przypadków); zapadal-

Tabela I. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2002 wg środowiska i płci
Table I. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2002 according to the place of living and sex

Województwo	Środowisko		Płeć		Razem	
	wieś	miasto	mężczyźni	kobiety	liczba zachorowań	zapadalność na 100 000
1. Dolnośląskie	6	14	12	8	20	0,69
2. Kujawsko-pomorskie	14	24	21	17	38	1,81
3. Lubelskie	–	2	1	1	2	0,09
4. Lubuskie	2	5	4	3	7	0,69
5. Łódzkie	10	20	17	13	30	1,15
6. Małopolskie	4	8	6	6	12	0,37
7. Mazowieckie	8	16	11	13	24	0,47
8. Opolskie	4	3	3	4	7	0,66
9. Podkarpackie	–	–	–	–	–	–
10. Podlaskie	4	15	11	8	19	1,57
11. Pomorskie	8	31	18	21	39	1,79
12. Śląskie	4	11	8	7	15	0,32
13. Świętokrzyskie	2	8	10	–	10	0,77
14. Warmińsko-mazurskie	4	7	3	8	11	0,77
15. Wielkopolskie	6	10	10	6	16	0,48
16. Zachodniopomorskie	2	12	8	6	14	0,82
Liczba	**78**	**186**	**143**	**121**	**264**	**0,69**
Polska %	**29,55**	**70,45**	**54,17**	**45,83**	**100,00**	

Tabela II. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2002 wg wieku chorych
Table II. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2002 according to the age of patients

Grupy wieku (lata)	Liczba przypadków	Odsetek
0–4	5	1,89
5–9	5	1,89
10–14	9	3,41
15–19	8	3,03
20–29	47	17,80
30–39	50	18,94
40–49	56	21,21
50–59	50	18,94
60–69	24	9,10
70+	10	3,79
Razem	**264**	**100,00**

Tabela III. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2002 wg rozpoznanego gatunku tasiemca
Table III. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2002 confirmed by laboratory examinations

Województwo	Gatunek tasiemca						
	Taenia saginata	*Taenia solium*	*Taenia sp.*	*Hymenolepis nana*	*Diphyllobothrium latum*	*Hymenolepis diminuta*	Razem
1. Dolnośląskie	13	–	6	1	–	–	20
2. Kujawsko-pomorskie	17	–	21	–	–	–	38
3. Lubelskie	–	–	1	–	1	–	2
4. Lubuskie	4	1	2	–	–	–	7
5. Łódzkie	27	–	2	–	–	–	29
6. Małopolskie	7	–	5	–	–	–	12
7. Mazowieckie	18	–	4	–	–	1	23
8. Opolskie	7	–	–	–	–	–	7
9. Podkarpackie	–	–	–	–	–	–	–
10. Podlaskie	11	–	–	–	–	–	11
11. Pomorskie	37	1	1	–	–	–	39
12. Śląskie	9	–	6	–	–	–	15
13. Świętokrzyskie	10	–	–	–	–	–	10
14. Warmińsko-mazurskie	8	–	2	–	–	–	10
15. Wielkopolskie	14	–	2	–	–	–	16
16. Zachodniopomorskie	11	1	1	–	–	–	13
Liczba	**193**	**3**	**53**	**1**	**1**	**1**	**252**
Polska %	**76,58**	**1,19**	**21,03**	**0,40**	**0,40**	**0,40**	

ność 0,008. Współczynnik zapadalności na tasiemczycę *T. solium* utrzymuje się od wielu lat na tym samym, niskim poziomie. Zachorowania na tę tasiemczycę zarejestrowano na terenie województw: lubuskiego, pomorskiego i zachodniopomorskiego. Zarażenia *Taenia species* zanotowano u 53 osób (21,03% ogółu zgłoszonych przypadków; zapadalność 0,14). Poza tasiemczycami wywołanymi przez *Taenia*, wykryto inwazję *Hymenolepis nana*, *Diphyllobothrium latum* i *Hymenolepis diminuta*, (po 0,40% wszystkich przypadków; zapadalność 0,003) u trzech różnych osób w województwach: dolnośląskim, lubelskim, mazowieckim.

W 2002 r. odsetek tasiemczyc zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego wyniósł 4,55% ogólnej liczby przypadków (tab. IV). Wysoki odsetek nie rozpoznanych tasiemczyc jelitowych zgłoszono w województwach: podlaskim (42,11%), warmińsko-mazurskim (9,09%) i zachodnio-pomorskim (7,14%). Liczba tasiemczyc jelitowych zgłoszonych bez rozpoznania laboratoryjnego oraz rozpoznanych jako inwazje *Taenia species* wynosiła łącznie 65 przypadków, tj. 24,62% ogólnej liczby przypadków. Zanotowano jej spadek (z wyjątkiem roku 1999) w porównaniu do wartości z lat ubiegłych (1998 r. – 79 przyp., 13,1%; 1999 r. – 56 przyp., 12,81%; 2000 r. – 72 przyp., 16,40%; 2001 r. – 87 przyp. 30,42%).

Dane dotyczące tasiemczyc tkankowych uzyskane z poszczególnych województw wykazały, że u ludzi w Polsce zarejestrowano w 2002 r. 40 przypadków bąblowicy wywołanej

przez *Echinococcus granulosus* (zapadalność 0,10). Przypadków wągrzycy nie zarejestrowano.

Rozpowszechnienie bąblowicy u ludzi w poszczególnych województwach w Polsce w 2002 r. wg środowiska i płci przedstawia tabela V.

Tabela IV. Tasiemczyce jelitowe u ludzi w Polsce w roku 2002 zgłoszone bez rozpoznania laboratoryjnego
Table IV. Intestinal cestode infections in humans in Poland in 2002 registered without species identification

Województwo	**Liczba**	**Procent***
Łódzkie	1	3,33
Mazowieckie	1	4,17
Podlaskie	8	42,11
Warmińsko-mazurskie	1	9,09
Zachodniopomorskie	1	7,14
Razem	**12**	**4,55****

* – Odsetek z ogólnej liczby przypadków zgłoszonych w województwie
** – Odsetek z ogólnej liczby przypadków

Tabela V. Tasiemczyce tkankowe (bąblowica) u ludzi w Polsce w roku 2002 wg środowiska i płci
Table V. Larval cestode infections (echinococcosis) in humans in Poland in 2002 according to the place of living and sex

Województwo	Bąblowica					
	wieś		miasto		razem	zapadalność na 100 000
	K	M	K	M		
Dolnośląskie	–	–	1	–	1	0,03
Kujawsko-pomorskie	1	–	–	1	2	0,10
Lubelskie	1	–	2	1	4	0,18
Łódzkie	–	–	2	–	2	0,08
Małopolskie	–	1	1	–	2	0,06
Mazowieckie	2	–	3	–	5	0,10
Podlaskie	5	–	3	3	11	0,92
Pomorskie	–	–	2	–	2	0,09
Śląskie	–	–	–	1	1	0,02
Świętokrzyskie	–	–	–	1	1	0,08
Warmińsko-mazurskie	2	–	3	–	5	0,35
Zachodniopomorskie	3	–	–	1	4	0,24
Liczba	**14**	**1**	**17**	**8**	**40**	**0,10**
Polska %	**35,00**	**2,50**	**42,50**	**20,00**	**100,00**	

K – kobiety, M – mężczyźni

Występowanie zachorowań na bąblowicę było przeszło półtora razy mniejsze u ludności zamieszkującej tereny wiejskie (15 przypadków, 37,50% ogółu zachorowań) w porównaniu z miejskimi (25 przyp., 62,50%). Częściej chorowały kobiety (31 przyp., 77,50% ogółu przyp.). Najwięcej zachorowań zanotowano na terenie województwa podlaskiego (11 przypadków, 27,50% ogółu przyp., zapadalność 0,92).

M Waloch

CESTODE INFECTIONS IN POLAND IN 2002

SUMMARY

In 2002, 264 intestinal cestode infections were registered in Poland. Among them 193 were caused by *Taenia saginata*, 3 by *T. solium*, 53 by *Taenia sp.,* 1 by *Hymenolepis nana*, 1 by *Diphyllobothrium latum*, 1 by *Hymenolepis diminuta.* Moreover, 40 cases of cystic echinococcosis were also registered.

The obtained results confirmed decreasing frequency of intestinal cestodoses in Poland.

Adres autorki:

Maria Waloch
Zakład Parazytologii Lekarskiej Państwowego Zakładu Higieny
Ul. Chocimska 24, 00-791 Warszawa